ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

VAIDEOTSUS
avaliku teabe asjas nr 2.1-3/26/273-556

Otsuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni jurist Elve Adamson
Otsuse tegemise aeg ja koht	27.03.2026 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	10.02.2026
Teabevaldaja	Põllumajandus- ja Toiduamet aadress: Teaduse 2, 75501 Saku e-posti aadress: pta@pta.agri.ee
Vaide esitaja	Eraisik e-posti aadress: xxxxxxxx@hotmail.com

RESOLUTSIOON:
Avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1 ning haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 4 alusel

otsustan:

1) jätta vaie rahuldamata, kuna PTA vastas teabenõudele nii nagu ta sellest aru sai ning AvTS § 17 lg 4 kohaselt saab kinnitatud koopiaid küsida ametlikest dokumentidest, mitte e-kirjadest. Seega ei ole vaide esitaja õigusi rikutud.
2) teha vaideotsus teatavaks vaide esitajale ja teabevaldajale.

VAIDLUSTAMISVIIDE:
Kui Andmekaitse Inspektsioon jätab vaide rahuldamata, siis on vaide esitajal õigus pöörduda teabevaldaja vastu halduskohtusse (AvTS § 46 (2)). Vaide esitaja saab 30 päeva jooksul pöörduda Andmekaitse Inspektsiooni vastu halduskohtusse, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel vaide esitaja õigusi muul viisil.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 29.01.2026 esitas vaide esitaja Põllumajandus- ja Toiduametile (PTA) teabenõude, milles palus teabenõude korras edastada 14.01.2026 ja 29.01.2026 PTA poolt e-kirja teel edastatud vastustest kinnitatud koopiad vastavalt AvTS § 17 lg-le 4.
2. 05.02.2026 vastas PTA vaide esitaja teabenõudele ning keeldus teabenõude täitmisest põhjendusega, et 14.01.2026 ja 29.01.2029 vastustega ei ole väljastatud ühtegi ametlikku dokumenti ega väljavõtet, mida ametlikult kinnitada.
3. Vaide esitaja leiab, et kuna ta soovis PTA poolt talle edastatud e-kirjade kinnitatud koopiaid, siis PTA jättis tema teabenõude õigusvastaselt täitmata ning esitas Andmekaitse Inspeksioonile vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Vaide kohaselt ei täitnud PTA 05.02.2026 vastusega nr 1.1-1/404-4 vaide esitaja teabenõuet, ei keeldunud teabenõude täitmisest ja ei pikendanud teabenõude täitmise tähtaega. Vaide esitaja leiab, et PTA on tahtlikult rikkunud avaliku teabe seadust, kuna andis vastuse, mille mõttest on võimatu aru saada.

Vaide esitaja märgib vaides, et soovis oma 29.01.2026 teabenõudes PTA 14.01.2026 ja 29.01.2026 vastusdokumente (emaile) ametliku kinnitusega. Vaide esitaja lisab, et avaliku teabe seadus sätestab, et teabenõudja nõudel peab teabevaldaja väljastama teabe (sealhulgas avalikustatud teabe) ametliku kinnitusega, kui kinnitus on vajalik teabenõudja õiguste ja vabaduste kasutamiseks ning kohustuste täitmiseks.

Avaliku teabe seadus annab teada, et avalik teave on mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on saadud või loodud seaduses või selle alusel antud õigusaktides sätestatud avalikke ülesandeid täites. Arvestades eeltoodut on PTA vastusdokumendid (emailid) ilmselgelt teave, mis tuleb teabenõudja nõudel väljastada.

Vaide esitaja selgitab, et kuna tal on PTA vastu õigus pöörduda Halduskohtusse, siis on tal ilmselgelt õigus nõuda teavet ametliku kinnitusega. Ametlikku kinnitust eeldab ka asjaolu, et PTA edastatud vastusdokumendid (emailid) on koostaja nimeta ja allkirjastamata. Samuti tuleb arvestada asjaoluga, et tänapäeval võivad igasugused petturid esineda ametiasutuste nimel. Viimast asjaolu arvestades on lausa pahatahtlik saata asutusest välja digitaalselt allkirjastamata dokumente.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

PTA selgtuste kohaselt on vaide esitaja pöördunud, alates 06.01.2026 viiel korral erinevatel alustel ja sisuga (teabenõue/selgitustaotlus) PTA poole, seoses Maalehes 14.11.2025 avaldatud artikliga ''Riigiamet: Kui naaber peab salaja siga, anna temast teada'', mille eesmärk kokkuvõtvalt on olnud välja selgitada, kes ametis on olnud vastutav kodaniku hinnangul pealekaebamisele üleskutsuva sisuga artikli avaldamise eest.

29.01.2026 teabenõudele eelnenult saatis PTA oma selgitused ameti kommunikatsioonitegevuste kohta üldmeili aadressilt 14.01.2026 ja 29.01.2026. Kodaniku vastus PTA 29.01.2026 vastusele ja seekord teabenõudena esitatud päring oli järjestikku kolmas sama teemaga seotud taotlus ning võrreldes eelnevatega soovis vaide esitaja nüüd kasutada AvTS § 17 lg 4 sätestatud õigust saada eelnev info koos ametliku kinnitusega.

PTA selgituste kohaselt oli vaide esitaja 29.01.2026 päringus väljatoodud: *''Kuna PTA on mu selgitustaotlustele vastamisel rikkunud paljusid Haldusmenetluse seaduse nõudeid, siis pöördun hagiavaldusega Tallinna halduskohtusse.''* Ameti hinnangul oli 29.01.2026 uue päringu eesmärk edasi uurida ja välja selgitada Maalehe artikliga seonduvaid asjaolusid kasutades selleks AvTS § 17 lg 4 õigust.

Ameti jaoks ei olnud arusaadav § 17 lg 4 tähenduses, millisel viisil oli kinnitus vajalik teabenõudja õiguste ja vabaduste kasutamiseks ning kohustuste täitmiseks, võttes arvesse ka eelnevaid päringuid. Ametile oli see arusaamatu põhjusel, et sama kodanik on korduvalt esitanud samasisulised pöördumised ja millele amet on ka vastanud, mistõttu ei ole usutav, et teabenõudjal esineb endiselt kahtlus vastuste autentsuses ja õigsuses.

PTA leiab, et PTA pädevusvaldkonda kuuluva kommunikatsioonitegevuse puhul (pressiteadete avaldamine) ei ole amet mingil viisil kodaniku õigusi riivanud. PTA on otse vaide esitajale

selgitanud, oli Maalehe artikliga seotud PTA pressiteade oli avaldatud eesmärgiga tõsta teadlikkust sigade Aafrika katku tõrjumiseks olulistest nõuetest, sh nõudest seapidamine registreerida. Teabenõudja üldsõnaline viide haldusmenetluse nõuete rikkumisele PTA poolt ei võimalda ametil aru saada, milliste konkreetsete nõuete rikkumist ametile ette heidetakse ning samuti ei ole samal põhjusel võimalik esitada sellele väidetavale rikkumisele vastuväiteid.

PTA lisab, et ameti hinnangul on kodaniku viide kahtlusele petukirjade osas kõnealusel juhul alusetu ja potentsiaalselt pahatahtlik, kuna lähtudes 14.01.2026 ja 29.01.2026 üldmeililt saadetud vastuste sisust, olid need otseselt kokkuviidavad isiku enda poolt varem ametile saadetud küsimustega ja kandsid ametlikke kirjarekvisiite.

PTA selgitab, et kuigi keeldumise alust ei olnud õigusakti viitega vastuskirjas nimetatud, amet keeldus järgneva selgitusega: ''AvTS § 17 lg 4 käsitleb ametlikke kinnitusi teabenõude raames väljastatava info kohta ning amet on seisukohal, et käesoleval juhul ametlikult kinnitatavaid dokumente pole välja nõutud ega selliseid ka 14.01 ja 29.01 vastustes kättesaadavaks tehtud.''

Nagu eelnevalt juba selgitatud, ei ole PTA hinnangul kodaniku tõstatatud kahtlus petukirjade saamise kohta või võimalus neid hiljem muuta, olnud kõnealusel juhul põhjendatud. Täiendavalt soovime lisada, et kodanik X.X on viimastel aastatel ameti poole korduvalt erinevate päringutega pöördunud ning lähtudes kodaniku õigusest saada teavet, küsinud välja dokumente, töökorralduse juhiseid jm teavet, eesmärgiga erinevate valdkondade tegevustes leida puudusi ameti töös ja ametnike tegevuses.

27.01.2026 pöördus sama isik endaga seotud usaldusühingu esindajana kohtu poole kaebusega Põllumajandus- ja Toiduameti 21.01.2026 vastuse selgitustaotlusele nr 1-1/-1252-1 ja 08.12.2025 andmepäringu õigusvastaseks tunnistamiseks, Põllumajandus- ja Toiduameti kohustamiseks menetlema kaebaja 08.01.2026 selgitustaotlust uuesti ja vabandama kaebaja ees. Kõnealuse juhtumi kontekstis leidis Tallinna Halduskohus, et amet täitis seadusest tulenevad kohustused selgitustaotlusele vastamisel ning selgitas kaebajale, et kaebajal on küll õigus nõuda vastust selgitustaotlusele, kuid haldusorganilt ei saa eeldada, et vastus on koostatud kaebajale meelepärasel viisil.

Kohus selgitas, et asjaolu, et kaebaja vastusega ei nõustu, ei muuda kaebaja õigusi, kuivõrd kaebajal puudub subjektiivne õigus endale soodsa vastuse nõudmiseks. Eeltoodust tulenevalt tagastati kaebus 21.01.2026 vastuse õigusvastasuse tuvastamiseks kaebeõiguse puudumise tõttu. Põllumajandus- ja Toiduameti hinnangul on praeguse menetluse kontekstis Maalehes 14.11.2025 avaldatud artiklist alguse saanud kodaniku pöördumiste jada samuti eesmärgiga saada isikule sobiv vastus. Põllumajandus- ja Toiduamet avaldas oma kodulehel 13.11.2025 pressiteate ''Sigade Aafrika katku levimise ennetamisel on oluline teada kõikidest seapidamiskohtadest'', mille sisu ja kontekstiga on võimalik avalikult kõigil tutvuda. Maalehe artikkel ''Riigiamet: Kui naaber peab salaja siga, anna temast teada'' on väljaande poolt pealkirjastatud ning PTA ei saa vastutada artikli sisu ega selle võimaliku tõlgenduse (kodaniku hinnangul üleskutse pealekaebamiseks) eest.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Juurdepääs avalikule teabele

1. AvTS § 6 sätestab, et teabenõue on teabenõudja poolt AvTS-s sätestatud korras teabevaldjale esitatud taotlus teabe saamiseks. Teabenõudega saab reeglina välja küsida teavet, mida vaide esitajale ei ole varasemalt väljastatud.

2. AvTS § 17 lg 1 kohaselt täidab teabevaldaja teabenõude teabenõudja poolt soovitud viisil. Sama paragrahvi lg 4 kohaselt peab teabevaldaja väljastama teabe (sh avalikustatud teabe)

ametliku kinnitusega, kui kinnitus on vajalik teabenõudja õiguste ja vabaduste kasutamiseks või kohustuste täitmiseks.

Teabenõudele vastamine

3. Antud juhul on vaide esitaja edastanud PTA-le 06.01.2026 ja 14.01.2026 selgitustaotlused, seoses PTA poolt 14.11.2025 Maalehes avaldatud artikliga ''Riigiamet: Kui naaber peab salaja siga, anna temast teada''.

4. PTA vastas mõlemale selgitustaotlusele e-kirjaga asutuse üldmeililt. Kuna PTA poolt edastatud e-kirjad ei sisaldanud vastaja nime ja olid allkirjastamata, siis esitas vaide esitaja 29.01.2026 PTA-le teabenõude, milles palus edastada 14.01.2026 ja 29.01.2026 PTA poolt edastatud selgitustaotluste vastused ametliku kinnitusega, põhjendusega, et soovib pöörduda hagiavaldusega kohtusse. Lisaks on vaide esitaja oma vaides Andmekaitse Inspektsioonile selgitanud, et arvestada tuleb asjaoluga, et tänapäeval võivad igasugused petturid esineda ametiasutuste nime alt, mistõttu on kinnitatud koopiate küsimine ilmselt põhjendatud.

5. PTA on oma 05.02.2026 vastuses vaide esitajale selgitanud, et *PTA poolt 14.01 ja 29.01 Teile edastatud kirjalikud vastused on olnud selgitused kommunikatsioonitegevuste kohta, kuna soovisite täpsemalt teada Maalehe 14.11.2025 artikli avaldamise asjaolusid. Ameti 14.01 ja 29.01 vastuste puhul pole olnud tegemist teabenõude täitmisega. Amet ei väljastanud Teile ühtegi olemasolevat dokumenti ega väljavõtet dokumendist. AvTS § 17 lg 4 käsitleb ametlikke kinnitusi teabenõude raames väljastatava info kohta ning amet on seisukohal, et käesoleval juhul ametlikult kinnitatavaid dokumente pole välja nõutud ega selliseid ka 14.01 ja 29.01 vastustes kättesaadavaks tehtud*.

6. Eeltoodust saab Andmekaitse Inspektsioon aru selliselt, et PTA on seisukohal, et kuna vaide esitaja ei ole eelnevalt küsinud ühestki dokumendist koopiat, mida oleks teabenõude vastusena väljastatud, siis ei ole võimalik PTA-l ka ühestki dokumendist kinnitatud koopiat väljastada. Seega ei olnud PTA-l ilmselt üheselt arusaadav, et vaide esitaja soovis kinnitatud koopaid PTA poolt vaide esitajale 14.01.2026 ja 29.01.2026 edastatud e-kirjadest. Kuna teabevaldaja vastab teabenõudele nii nagu ta sellest aru saab, siis ei saa inspektsioon siin teabevaldajale ka ette kirjutada, kuidas teabevaldaja oleks pidanud teabenõudest aru saama.

7. Andmekaitse Inspektsioon peab siinkohal vajalikuks vaide esitajale selgitada, et teabenõuetele ja selgitustaotlustele vastamise puhul on tegemist haldustoimingutega, mis on vormivabad, kui seaduse või määrusega ei ole ette nähtud teisiti. Elektrooniline asjaajamine on haldusmenetluses võrdsustatud kirjaliku asjaajamisega, võttes arvesse elektroonilisest asjaajamisest tulenevaid erisusi. Digitaalallkirja ja e-templit kasutatakse haldusmenetluses e-identimise ja e-tehingute usaldusteenuste seaduses ning teistes õigusaktides sätestatud korras (HMS § 5 lg 1 ja 6).

8. Avaliku teabe seaduse järgi on avalik teave info, mis on loodud või saadud avalikke ülesandeid täites, sõltumata andmekandjast (AvTS § 3 lg 1). Seega on ka e-kiri avalik teave. See ei tähenda aga seda, et iga e-kiri oleks ametlik dokument, millest saab nõuda kinnitatud koopiaid. Ametlik dokument peab vastama vorminõuetele (kuupäev, viide allkiri jms). Kui seadus ei nõua, ei ole asutus info edastamiseks, sh kodanikule vastamiseks kohustatud ilmtingimata koostama ametlikku dokumenti, vaid vastata võib ka lihtsa e-kirjaga.

9. HMS § 22 sätestab, et ametlik kinnitamine on allkirja, väljatrüki või väljavõtte kinnitamine haldusorgani poolt. HMS § 24 lg 1 sätestab, et haldusorgan kellel on õigus

väljastada **ametlik dokument** või kes säilitab dokumendi arhivaalina, võib väljastada sellise dokumendi ärakirja või väljavõtte ning selle õigust ametlikult kinnitada. Tavalisest e-kirjast ei saa reeglina nõuda "ametlikult kinnitatud koopiat", sest notarid ja muud pädevad asutused kinnitavad üksnes dokumente, millel on originaalallkiri, ametniku nimi, ametikoht ja asutuse originaalpitser. See ei kehti tavapärase e-kirja kohta.

10. Eeltoodust tulenevalt on inspektsioon seisukohal, et vaide esitaja ei saa nõuda e-kirjade ametlikku kinnitamist, vaid ametlikult kinnitatakse ametlike dokumentide koopiaid ja neist tehtud väljavõtteid (diplomid, õiendid, käskkirjad jms). Antud juhul ei ole vaide esitaja ühestki ametlikust dokumendist kinnitatud väljavõtet küsinud. E-kirja algdokument eksisteerib elektrooniliselt ning e-kirja ehtsust saab vajadusel tuvastada eelkõige kirja metaandmete abil. Arusaamatuks jääb ka vaide esitaja kahtlustus, et igasugused petturid võivad esineda ametiasutuste nimel, kuna isik on varasemalt korduvalt PTA-ga suheldud ning talle on asutuse kirja rekvisiidid ja kontaktid teada.

11. Antud juhul on vaide esitaja soovinud kinnitatud koopiat talle e-kirja teel saadetud selgitustaotluse vastusest, põhjendusega, et ta soovib seda kohtule edastada. Siinkohal peab Andmekaitse Inspektsioon vajalikuks vaide esitajale selgitada, et e-kirja puhul on sisuliselt tegemist originaaldokumendiga, mis on vaide esitajale edastatud. Samas ei pane selgitustaotluse vastus ka vaide esitajale mingeid kohustusi ega anna täiendavaid õigusi, mis eeldaksid vajadust dokumendi ametlikuks kinnitamiseks. Selgitustaotluse vastuses on PTA andnud vaide esitajale infomatsiooni ja selgitusi oma tegevuse kohta. Andmekaitse Inspektsioonile teadaolevalt võtavad kohtud tõendina vastu ka tavalisi e-kirju, kui need on selliselt kaebajale saadetud. Seega ei ole vaide esitajal kuidagi taksistatud oma õiguste kaitsmine.

12. Lisaks märgime, et HKMS § 56 lg 1 kohaselt on tõend igasugune teave, mis on seaduses sätestatud menetlusvormis ja mille alusel kohus seaduses sätestatud korras teeb kindlaks menetlusosaliste nõudeid ja vastuväiteid põhjendavad asjaolud või nende puudumise, samuti muud asja õigeks lahendamiseks tähtsad asjaolud. Seega on vaide esitajal võimalik esitada kohtule PTA poolt edastatud e-kirjad sellisena, millisena on need talle edastatud.

13. Kuna aga seadus ei kohusta e-kirjadest kinnitatud koopiaid väljastama ning vaide esitaja ei ole küsinud kinnitatud koopiat ühestki ametlikust dokumendist, siis ei ole PTA vaide esitaja õigusi rikkunud, mistõttu jääb vaie rahuldamata. Samuti ei saa Andmekaitse Inspektsioon PTA-le ette kirjutada kuidas ta pidi või oleks pidanud vaide esitaja teabenõudest aru saama.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson
jurist
peadirektori volitusel